

Шановна редакціє!

Пропоную вашій увазі статтю "Граймося з нами". Ігри зібрані учнями 4-Б класу ЗОШ І–ІІІ ст. № 1 м. Славути. Учні класу є учасниками зразкового фольклорного гурту "Перлинка" (керівник М.І.Сайпель). Гурт "Перлинка" добре знаний не тільки в нашому місті. Учасники гурту є неодноразовими переможцями обласних, Всеукраїнських та міжнародних творчих конкурсів.

Валентина КАЗІМІРОВА,

**вчитель вищої категорії, старший вчитель ЗОШ І–ІІІ ст. № 1
м. Славути Хмельницької обл.**

Граймося з нами!

Світ, у якому ми живемо, динамічний і швидкозмінний. Тому вже ніхто з педагогів не дивується гіперактивним дітям, які є більшістю у будь-якому класі. Тільки як спрямувати цю активність у правильне русло, щоб вона служила розвитку, а не навпаки? Мені допомагає у цьому народна педагогіка, зокрема, народні ігри. Здавна будь-які зібрання дорослих і дітей супроводжувались ігровою діяльністю, найбільш поширеними різновидами якої були біг, стрибки, стрільба з лука, кулачні бої, метання списа, танці й хороводи. Беручи участь у грі, люди на відходила від проблем повсякдення, уникала депресії.

Час вносить зміни у зміст ігор, створює багато різних варіантів, тільки їх рухова основа залишається незмінною. Народна педагогіка спонукає батьків, учителів, вихователів піклуватись про фізичний розвиток дітей, всіляко заохочувати їх до рухів. "Як дитина бігає і грається, так їй здоров'я усміхається", – стверджує прислів'я. Чим більше дитина рухається, тим краще росте й розвивається. Народні рухливі ігри за змістом і формою прості та доступні дітям різного віку. До того ж народні ігри мають оздоровче, освітнє та виховне значення.

Протягом століть в Україні сформувалися самобутні народні ігри, які перевірялись і шліфувались досвідом людей багатьох поколінь. У них, як у дзеркалі, відображаються звичаї нашого народу, його побут, уявлення про світ. Кожна гра, кожна забава має свої специфічні функції та розвиває фізичні й моральні якості. Граючись, дитина зосереджується, а це вже є початком виховання сильної волі. Захоплена грою дитина загартовується в терпінні, бо ніколи не скаржиться на біль, якщо впаде чи вдариться ненароком. Від такого болю за інших обставин вона би пролила чимало сліз. Граючись, дитина легко схоплює, розуміє та запам'ятовує гру, а ці якості, постійно розвиваючись, у свою чергу полегшують виконання складніших завдань.

Пропоную опис кількох народних ігор, які в давнину були поширеними на Хмельниччині і у які з задоволенням граються мої школяріки.

Гра "Зайчик"

Всі беруться за руки і по колу водять хоровод. Той, хто Зайчик, ходить в середині кола в протилежному напрямку. Від слів "Заїньку, заїньку, обернися..." Зайчик скаче на одній нозі до кінця пісні. До кого доскаче, той і буде наступним Зайчиком.

А нікуди заїньку ані вискочити,
А нікуди заїньку ані виплигнути,
Заїньку, заїньку, обернися,
Яка тобі любя-мила, обнімися.

Гра "Возіння на мішках"

Двоє дітей тримають за кути мішок або просто шматок мішківини. Третя дитина сідає на мішок, а всі приказують:

Їхали до баби, їхали до діда,
В лісі під горою в ямку – бух!

На слово "Бух!" ті, що "возять", намагаються скинути сидячого. Останній щосили тримається, щоб не впасти. Бо ж як впаде, на його місце сідає інший.

Гра "Квочка"

Всі беруться за руки і по колу водять хоровод, той, хто "Квочка", ходить всередині кола в протилежному напрямку. Усі співають:

Ходить квочка коло кілочка,
Водить діток коло квіток,
Ось вам, дітки
Всім по квітці
Кво!

На останнє слово "Квочка" обирає наступного гравця.

Гра "Зозуленька"

Діти парами ідуть з піснею по колу. Всередині, в протилежному напрямку, іде "Зозулька".

Ой летіла зозуленька через сад, через сад,
Розпустила пир'ячко на весь сад, на весь сад.

Ой хто ж тебе пір'ячко підбере, підбере,
Той сивую зозуленьку забере, забере.

Після цього "Зозулька" вихоплює будь-кого з гравців, а всі швидко міняються парами. Хто залишився один, той – наступна "Зозулька".

Гра "В лови"

Діти стають гуртом навколо одного гравця, якому зав'язують очі, і питають його:

– На чому стоїш?

Він відповідає:

– На голках, на шпильках, у новеньких чоботках!

– Хто пошив?

– Опанас!

– Не полови нас!

І тікають в різні сторони. Спійманому зав'язують очі. Гра починається спочатку.

"Кривий танець"

Гра виникла дуже давно, у ті часи, коли на нашу країну нападали кочівники. Батьки тоді вчили дітей

остерігатись ворога й у разі небезпеки заплутувати свої сліди, щоб чужинці по них не потрапили в село. У танку імітується саме такий рух – по кривій. Діти водили "кривий" хоровод по обіді біля церкви на свято Благовіщення.

Я в кривому танці не введу конця.

Чом вулиці не широкі, чому трави не зелені?

Де тебе гуси щипали, де тебе коні топтали?

Мене гуси не щипали, мене коні не топтали.

А топтали наші хлопці

Чорними чобіточками з золотими підківочками.

Гра "Пуста-пропуста"

Двоє дітей беруться за руки і роблять "хатку". Решта дітей беруться за руки і "змійкою" йдуть, проходячи під "хаткою". Промовляють слова: "Пуста-пропуста, з маслом капуста, цей раз пропускаєм, другий – закриваєм". Після цих слів "закривають" того, хто в цей час проходив під "хаткою" і питають: "Кого любиш?". Зловлений повинен чесно відповісти. Потім гра продовжується.